Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

XLVII. Quòd contra idolorum cultum scripserit.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

Visual Library

A

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Μϛʹ.

Κωνσταντίνου πρὸς Εὐσέβιον καὶ λοιποὺς Ἐπισκόπους, περὶ τῆς τῶν ἐκκλησιῶν οἰκοδομῆς, καὶ ὥστε τὰς παλαιὰς ἐπισκευάζειν, καὶ μείζονας οἰκοδομεῖν διὰ τῶν ἀρχόντων.

Νικητὴς Κωνσταντῖνος Μέγιστος Σεβαστὸς Εὐσεβίῳ.

Ἕως τοῦ παρόντος χρόνου τῆς ἀνοσίου βουλήσεως καὶ τυραννίδος τοὺς ὑπηρέτας τοῦ Σωτῆρος διωκούσης, πεπίστευκα καὶ ἀκριβῶς ἐμαυτὸν πέπεικα, πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν τὰ ἔργα ἢ ὑπὸ ἀμελείας διεφθάρθαι, ἢ φόβῳ τῆς ἐπικειμένης ἀδικίας μὴ ἀξίως γεγενῆσθαι ἀδελφὲ προσφιλέστατε. νυνὶ δὲ τῆς ἐλευθερίας ἀποδοθείσης, καὶ τοῦ δράκοντος ἐκείνου ἀπὸ τῆς τῶν κοινῶν διοικήσεως, τοῦ Θεοῦ τοῦ μεγίστου προνοίᾳ, ἡμετέρᾳ δ᾽ ὑπηρεσίᾳ ἐκδιωχθέντος, ἡγοῦμαι καὶ πᾶσι φανερὰν γεγενῆσθαι τὴν θείαν δύναμιν. καὶ τοὺς ἢ φόβῳ ἢ ἀπιστίᾳ ἁμαρτήμασί τισι περιπεσόντας, ἐπιγνόντας τὸ ὄντως ὄν, ἥξειν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ καὶ ὀρθὴν τοῦ βίου κατάστασιν. ὅσων τοίνυν ἢ αὐτὸς προΐστασαι ἐκκλησιῶν, ἢ ἄλλους τοὺς κατὰ τόπον προϊσταμένους Ἐπισκόπους, Πρεσβυτέρους τε ἢ Διακόνους οἶδα, ὑπόμνησον σπουδάζειν περὶ τὰ ἔργα τῶν ἐκκλησιῶν. καὶ ἢ ἐπανορθοῦσθαι τὰ ὄντα, ἢ εἰς μείζονα αὔξειν, ἢ ἔνθα ἂν χρεία ἀπαιτῇ, καινὰ ποιεῖν. αἰτήσεις δὲ καὶ αὐτός, καὶ διὰ σοῦ οἱ λοιποὶ τὰ ἀναγκαῖα παρά τε τῶν ἡγεμόνων, καὶ τῆς ἐπαρχικῆς τάξεως. τούτοις γὰρ ἐπεστάλη, πάσῃ προθυμίᾳ ἐξυπηρετήσασθαι τοῖς ὑπὸ τῆς σῆς ὁσιότητος λεγομένοις. ὁ Θεός σε διαφυλάξοι ἀδελφὲ ἀγαπητέ. Ταῦτα μὲν οὖν καθ᾽ ἕκαστον ἔθνος ἐγράφετο τοῖς τῶν ἐκκλησιῶν προεστῶσι. τὰ ἀκόλουθά τε τούτοις πράττειν οἱ τῶν ἐθνῶν ἡγεμόνες ἐκελεύοντο. σὺν πολλῷ τε τάχει, δι᾽ ἔργων ἐχώρει τὰ νενομοθετημένα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΖʹ.

Ὅτι κατὰ εἰδωλολατρείας ἔγραψεν.

Ἐπιτείνας δ᾽ ἔτι μᾶλλον ὁ βασιλεὺς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ὁσίαν, διδασκαλίαν κατὰ τῆς εἰδωλολατρείας πλάνης τῶν πρὸ αὐτοῦ κεκρατηκότων τοῖς κατὰ πᾶν ἔθνος ἐπαρχεώταις κατέπεμπε. λογιώτερον τοὺς ἀρχομένους προ-

Caput XLVI.

Epiſtola Conſtantini ad Euſebium & reliquos Epiſcopos de Eccleſiis Præſidum operâ ædificandis: utque vetuſta reficiantur, & ampliores exſtruantur.

Victor Conſtantinus Maximus Auguſtus Euſebio.

Cum uſque ad hanc diem impia præſumptio & tyrannica violentia miniſtros Servatoris noſtri ſit perſecuta, pro certo habeo planeq; mihi ipſe perB ſuadeo, omnium Eccleſiarum ædificia, aut per incuriam corrupta, aut prę metu ingruentis temporum iniquitatis minùs honorificè exculta eſſe, Euſebi frater cariſſime. Nunc verò cùm libertas reſtituta ſit, & draco ille providentiâ quidem Dei optimi maximi, miniſterio autem noſtro à Reipublicæ adminiſtratione ſubmotus; equidem exiſtimo divinam potentiam omnibus clariſſimè innotuiſſe; & eos qui ſeu metu ſeu incredulitate aliquid peccaverunt, agnito illo qui verè eſt, ad rectam ac veram vivendi rationem eſſe redituros. Quotquot igitur Eccleſiis aut ipſe præes, aut C alios in ſingulis locis præſidentes Epiſcopos & presbyteros ac diaconos noſti; cunctos admone, ut in opera Eccleſiarum omni ſtudio ac diligentia incumbant: quò aut reparentur quæ adhuc manent, aut augeantur in majus; aut ſicubi uſus poſtulaverit, nova ædificentur. Quæcumque autem neceſſaria fuerint, & ipſe, & reliqui alii tuo interventu, tum à Præſidibus provinciarum petent, tum ab officio Præfecturæ Prætorianæ. His enim per literas præceptum eſt, ut omni diligentia iis quæ tua ſanctitas dixerit obſequantur. Divinitas te ſervet frater cariſſime. Et D hujuſmodi quidem epiſtolæ per ſingulas provincias ad Eccleſiarum Antiſtites ſunt miſſæ. Rectoribus quoque provinciarum mandatum eſt, ut his convenientia exſequerentur. Adeoque cum ſumma celeritate, legis præcepta opere ipſo adimplebantur.

Caput XLVII.

Quòd contra idolorum cultum ſcripſerit.

Imperator verò ſuam erga Deum pietatem atque obſervantiam quotidiè adaugens, ad univerſos Provinciales orationem miſit de errore cultus ſimulacrorum, quo Imperatores Romani ante ipſius ętatem involuti fuiſſent. Et ſubdi-

tos ſuos cum admirabili facundia exhortatus eſt, ut ſummum omnium Deum agnoſcerent, ejuſque Filium Chriſtum ſibi Servatorem adſciſcerent. Porrò has etiam literas manu ipſius ſcriptas, ex Latino ſermone in Græcum transferre, & præſenti operi intexere neceſſarium duxi: ut ipſum quodammodo Imperatorem nobis audire videamur, cunctorum mortalium auribus in hæc verba inclamantem.

A πρέπων, τὸν ἐπὶ πάντων Θεὸν γνωρίζειν, αὐτόν τε τὸν χριστὸν αὐτοῦ διαῤῥήδην ἐπιγράφων σωτῆρα. καὶ ταύτην δὲ τὴν γραφὴν αὐτόγραφον οὖσαν αὐτοῦ, ἐκ τῆς Ῥωμαίων φωνῆς μεταλαβεῖν ἀναγκαῖον τῷ παρόντι λόγῳ. ὡς ἂν δοκοῖμεν αὐτοῦ βασιλέως ἐπακούειν, ταῖς πάντων ἀνθρώπων ἀκοαῖς τοῦτον ἐκβοῶντος τὸν τρόπον.

Caput XLVIII.

Conſtantini edictum ad Provinciales de falſo cultu multorum Deorum. Exordium de virtute & vitio.

B

Victor Conſtantinus Maximus Auguſtus Provincialibus Orientis.

QUæcumq; firmiſſimis naturæ legibus continentur, divinæ providentiæ atque intelligentiæ in cunctis rebus ordinandis ſufficientem notitiam omnibus præbent. Nec ulla exiſtit dubitatio iis quorum mentes recto ſcientiæ itinere ad eum ſcopum feruntur, quin ſanæ mentis, ipſiúſque oculorum viſus accurata comprehenſio, veræ virtutis eodem vergente atque inclinante natura, ad notitiam Dei perducat. Quocirca nemo unquam vir prudens animo conturbabitur, cùm pleroſque homines contraria inter ſe vitæ inſtituta ſectari animadvertit. Nam virtutis gratia prorſus inutilis lateret, niſi improbitas perverſam ac deſperatam vivendi rationem ex adverſo opponeret. Idcircò virtuti quidem corona propoſita eſt: improbitati autem dijudicandæ ac puniendæ præeſt Deus altiſſimus. Ego verò de ea ſpe atque exſpectatione quam gero rerum futurarum, quoad potero apertiſſimè vobis diſſerere conabor.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΗ.

Κωνσταντίνου πρὸς τὰς ἐπαρχίας περὶ τῆς πολυθέου πλάνης πρόσταγμα καὶ προοίμιον περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας.

Νικητὴς Κωνσταντῖνος Μέγιστος Σεβαστὸς ἐπαρχιώταις ἀνατολικοῖς.

ΠΑντα μὲν ὅσα τοῖς κυριωτάτοις τῆς φύσεως περιέχεται νόμοις, τῆς κατὰ τὴν θείαν διάταξιν προνοίας τε καὶ θεωρίας ἱκανὴν αἴσθησιν τοῖς πᾶσι παρέχει. οὐδὲ ἔστι τὶς ἀμφιβολία οἷς καθ᾽ εὐθεῖαν γνώσεως ὁδὸν ἡ διάνοια ἐπ᾽ ἐκεῖνον ἄγεται τὸν σκοπὸν, ὡς ἡ τοῦ ὑγιοῦς λογισμοῦ καὶ τῆς ὄψεως αὐτῆς ἡ ἀκριβὴς κατάληψις, μιᾷ ῥοπῇ τῆς ἀληθοῦς ἀρετῆς ἐπὶ τὴν γνῶσιν ἀναφέρει τοῦ Θεοῦ. διόπερ πᾶς σώφρων C τὸς ἀνὴρ οὐκ ἄν ποτε ταχθείη, τοὺς πολλοὺς ὁρῶν ἐναντίαις προαιρέσεσι φερομένους. ἀνόνητος γὰρ ἂν ἡ τῆς ἀρετῆς ἐλάνθανε χάρις, εἰ μὴ καταντικρὺ τὸν τῆς διεστραμμένης ἀπονοίας βίον ἡ κακία προὐβέβλητο. διὸ τῆς μὲν ἀρετῆς στέφανος πρόκειται. τῆς δὲ κρίσεως αὐθέντης ὕψιστος Θεός. ἐγὼ δ᾽ ὡς ἔνι μάλιστα φανερῶς, περὶ τῶν κατ᾽ ἐμαυτὸν ἐλπίδων πρὸς ὑμῖν ὁμολογῆσαι πειράσομαι.

Caput XLIX.

De pio ac Dei amantiſſimo Conſtantini patre, & de Diocletiano & Maximiano perſecutoribus.

D

AC ſuperiores quidem Imperatores ob feritatem atque immanitatem morum, alienos ſemper atq; extraneos habui. Solus pater meus lenitati ac manſuetudini ſtuduit, cum admiranda religione Deum Patrem in omnibus ſuis actibus invocans. Reliqui verò haud quaquam ſana mente præditi, immanitatem potius conſectati ſunt quàm clementiam: eamque mirum in modum

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΜΘ.

Περὶ τοῦ φιλοθέου πατρὸς Κωνσταντίνου, καὶ περὶ Διοκλητιανοῦ καὶ Μαξιμιανοῦ τῶν διωκτῶν.

ΕΣχον ἔγωγε τοὺς πρὸ τούτου γενομένους αὐτοκράτορας, διὰ τὸ τῶν τρόπων ἄγριον ἀποκλήρους· μόνος δ᾽ ὁ πατὴρ ὁ ἐμὸς, ἡμερότητος ἔργα μετεχειρίζετο, μετὰ θαυμαστῆς εὐλαβείας ἐν πάσαις ταῖς ἑαυτοῦ πράξεσι τὸν πατέρα Θεὸν ἐπικαλούμενος. ὅσοι δὲ λοιποὶ οὐχ ὑγιαίνοντες τὰς φρένας, ἀγριότητος μᾶλλον ἢ πρᾳότητος ἐπεμελοῦντο. καὶ ταύτην ἐπέτρεφον ἀφθόνως

Nam